

hvilket der er foregaaet et Systemskifte, at fremsætte Forslag af den Karakter og i den Retning, som der her er Tale om. Der er jo Folk, som mener, at det har ikke noget at betyde, at der er foregaaet et saadant Ministerskifte, men jeg vil sige: Hvad i Alverden skulde vi med et nyt Ministerium og et Systemskifte, hvis det praktiske Resultat ikke netop skulde være, at man søgte at forandre de Forhold, som var etableret under det foregaaende Ministerium.

Det Forslag, der foreligger for os, indeholder jo kendte Tanker. Allerede i 1922, da vi i Militærkommissionen drøftede disse Forhold, beskæftigede vi os med de Tanker, der her har fundet Udtryk i Lovforslags Form, fremsat af Regeringen og vedtaget af det høje Folketing; Forslaget møder derfor ogsaa her i Landstinget med en vis Vægt. Jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at der synes at være foregaaet et glædeligt Fremskridt i Danmark med Hensyn til hele dette Spørgsmaal. Naar jeg tænker tilbage paa den Tid, da vi i det radikale Venstre skrev vort Program, i 1905, var Stillingen jo den, at man vidste ikke, med hvilken Haan man vilde overdænge os, da vi fremsatte disse Tanker og udtalte, at vi vilde have en Militærordning, som skulde bestaa i en Grænse- og Søpolitivagt, og at vi vilde bort fra Militæret. Jeg har været til Stede ved adskillige Vælgermøder, hvor man fortalte, at det radikale Venstre vilde have en Plakat paa en Stang med Ordene „Adgang forbudt“, mere ønskede det radikale Venstre i Virkeligheden ikke. Man forsøgte med andre Ord at drukne denne Teori i Grinet. Og nu ligger Forholdet dog saaledes, at vi som alvorlige Mænd og Kvinder kan drøfte dette Spørgsmaal i fuld Alvor. Jeg tror, at Udviklingen her vil forme sig, saaledes som det gamle Ord siger: først ler man, saa ser man, og saa gaar man hen og gør ligesaa bagefter. Jeg tror, som jeg en Gang har sagt, at det er en Lod, der i Almindelighed hører Konservatismen til her i Landet.

De Tanker, som har fundet Udtryk i det foreliggende Forslag, findes jo i Virkeligheden kort sammentrængt i Forslagets Titel. Ganske vist kan man sige, at et Forslags Titel kan være noget formelt, og den er selvfølgelig i mange Tilfælde noget formelt; men jeg synes, at den Titel, som findes over dette Forslag, indeholder i sig noget af et Program, og her tror jeg, at Titelen har nogen Betydning. Jeg tror, at den indeholder en Realitet ikke alene i Kraft af, at den indeholder et Program, men ogsaa i Kraft af andre Forhold, som jeg gerne vil have Løyt til at pege paa. Jeg

sagde før, at vi for vort Vedkommende begyndte med at kræve fastslaaet Teorien om Grænse- og Søpolitivagt, Socialdemokraterne søgte at gaa et Skridt videre, idet de sagde: Det, vi kræver, er Afrustning. Ihvorvel jeg for mit Vedkommende er enig i, at Afrustning bør tilstræbes og bør gennemføres, tror jeg alligevel, at dette Ord Afrustning har gjort en Del Skade. Jeg tror, at det udadtil har gjort, at der findes Politikere i andre Lande, som har sagt: Vil Danmark da overhovedet ikke røre sig? Vil Danmark ikke en Gang paatage sig de Opgaver, som paahviler Landet i Henhold til Folkeforbundstraktaten? Adskillige af de Udtalelser, som anvendes i Agitationen mod os, hentede rundt omkring fra Udlandet, anvendes netop i Kraft af dette, at vi har brugt Ordet Afrustning. Jeg er altsaa ikke principielt uenig med den højtærede Forsvarsminister i, at dette er et Maal, som vi bør tilstræbe og bør naa, men jeg tror paa den anden Side ikke, at den højtærede Forsvarsminister eller Regeringen overhovedet har tænkt sig, at vi ikke vilde være med til at gennemføre eller rette os efter de Krav, der maatte stilles til os i Henhold til Folkeforbundspagtens Bestemmelser. Derfor tror jeg ogsaa afgjort, at det er rigtigt, at netop disse Tanker har fundet Udtryk i Lovforslagets Titel. Jeg tror, at selve Titelen her har en reel Betydning.]

Men ellers er den dybere, den til Grund liggende Tanke jo, kan jeg gerne sige, Fredstankens og Retsideens Sejr Nationerne imellem, og det forekommer mig, at dersom vi, den lille Nation, som vi er, en lille Nation paa tre Millioner Mennesker, ikke kan bygge paa den Tanke, har vi overhovedet ikke det, hvortil vi kan hælde vort Hoved. Kan vi ikke bygge paa Retsstankens og Fredstankens Sejr, er vi ikke i Stand til med nogen som helst Tryghed at imødesee vor nationale Fremtid. Naar vi sammen med Socialdemokratiet har taget dette Standpunkt, vil jeg gerne tilføje, at det ikke er ud fra en religiøs Opfattelse af Spørgsmaalet, det er ikke ud fra det store Bud, som siger: „Du skal ikke slaa ihjel“, men ud fra en ganske nøgtern og samvittighedsfuld Bedømmelse af Forholdene; det er ikke en religiøs Opfattelse, som leder os, men det er en forstandsmæssig, ren og skær forstandsmæssig Bedømmelse af alle herhenhørende Forhold. Vi erkender — og vi gør det uden Blusel —, at vi ikke er i Stand til at løse de krigsmæssige Opgaver, som man fra den anden Side søger at ville paalægge os. Men det er jo med Krig for Øje, man har skabt den nuværende Forsvars-